

بررسی ویژگی های روانسنجی مقیاس نگرش به ازدواج Psychometric properties of Marital Attitude Scale

Souror Sadat Sayyah
Graduate Student, Psychiatric
University, Azad University,
Tehran, Iran
s_cute_۲۴@yahoo.com

سرور السادات سیاح

دانشجوی کارشناسی ارشد روانسنجی
دانشگاه آزاد تهران مرکز،

Dr Roya Koochakzadeh
Assistant Professor of Islamic
Azad University Tehran Branch

دکترویا کوچک انتظار

استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران
مرکز

Dr Fariba Hasani
Assistant Professor of Islamic
Azad University Tehran Branch

دکتر فربا حسنی

استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران
مرکز

Abstract

The aim of this study was to evaluate the psychometric properties of Rosen and Brateen (۱۹۹۸) Marital Attitude Scale includes internal consistency and construct validity. This paper is a research of the cross correlation nature and of the aim placed in applied researchs category. For this purpose ۴۰۰ youths in the age of marriage (۲۰۰ couples) That in the third quarter of ۱۳۹۴ referred to marriage counseling centers under the Ministry of Sport and Youth, Were selected by convenience sampling. After completing the questionnaire, data was analyzed using spss-۲۳

چکیده

این پژوهش با هدف بررسی ویژگی های روانسنجی مقیاس نگرش به ازدواج روزن و براتین (۱۹۹۸) در نمونه ای زوجین ایرانی انجام شد. پژوهش حاضر از نظر ماهیت در دسته ی پژوهش های توصیفی-همبستگی و از نظر هدف در دسته ی تحقیقات کاربردی قرار می گیرد. بدین منظور ۲۰۰ زوج (۴۰۰ نفر) از جامعه ی جوانان در شرف ازدواج که در سه ماهه ی سوم سال ۱۳۹۴ به مراکز مشاوره ی ازدواج تحت نظر وزارت ورزش و جوانان مراجعه کرده بودند، به روش در دسترس به عنوان نمونه انتخاب شدند. پس از تکمیل مقیاس نگرش به ازدواج روزن و براتین (۱۹۸۸) تعداد ۳۷۰ داده قابل تجزیه و تحلیل بدست آمد. سپس داده ها با استفاده از نرم

& R. Cronbach's alpha and ordinal theta (۰,۷۵ و ۰,۸) showed acceptable reliability of this scale. Also Exploratory factor analysis results shows construct validity of Rosen and Brateen Marital Attitude Scale, and also this scale Includes four subscales. Results showed acceptable reliability and validity of Marital Attitude Scale Rosen and Brattain (۱۹۹۸).

The results of this study can be used by consultants and marriage specialists.

Keywords: psychometric properties, internal consistency, validity, attitude to marriage.

افزارهای SPSS-۲۳ و R تجزیه و تحلیل شدند. نتایج محاسبه شده برای آلفای کرونباخ و تتای ترتیبی (۰,۷۵ و ۰,۸) حاکی از اعتبار قابل قبول ابزار مورد نظر است. همچنین نتایج تحلیل عامل اکتشافی مقیاس نگرش به ازدواج حاکی از وجود ۴ مؤلفه معنادار و قابل استخراج و همچنین روایی سازه ابزار مورد نظر بود. یافته ها حکایت از پایایی و روایی قابل قبول مقیاس نگرش به ازدواج روزن و براتین (۱۹۹۸) دارد. نتایج پژوهش حاضر می تواند مورد استفاده ی مشاوران و متخصصان امر ازدواج قرار گیرد.

کلیدواژه ها: ویژگی روانسنجی، همسانی درونی، روایی، نگرش به ازدواج.

تاریخ دریافت: تیر ۹۵ پذیرش شهریور ۹۵

مقدمه

خانواده اساسی ترین واحد اجتماع به شمار می آید و چگونگی بافت خانواده^۱، روابط اعضا بایکدیگر و روابط آنها با محیط اجتماعی همگی بر ساخت اجتماعی^۲ تاثیر شایانی دارد (تسای^۳، ۲۰۱۶). تشکیل زندگی مشترک چیزی است که اکثریت مردم مایل اند از آن برخوردار باشند و منشأ تشکیل خانواده در همه جوامع ازدواج می باشد و سلامت جامعه در گرو سلامت خانواده ها است (نوابی نژاد، ۱۳۸۵). بنابراین روشن است که همسرگزینی صحیح از اصول اولیه در جهت تشکیل یک خانواده سالم و با ثبات است. مشخص است که اگر افراد با نا آگاهی و برحسب اتفاق دست به انتخاب همسر بزنند و اگر از قبل برنامه ریزی، ارزیابی و دوراندیشی^۴ نسبت به ازدواج وجود

^۱. Family context

^۲. Social Structure

^۳. Tsai

^۴. Foresight

نداشته باشد موفقیت در آن نیز بر حسب شانس خواهد بود (سی من، بنت، و یونیس^۱، ۲۰۱۶). در اهمیت شناخت و آگاهی پیش از ازدواج می توان به نتایج پژوهشی که در شهر یزد انجام شد اشاره کرد. در این پژوهش ۷۸ درصد از مردان و ۸۶ درصد از زنان مشکل برای ازدواج را عدم آشنایی خود با فرد منطبق بر معیارهایشان به عنوان اولین اولویت در ازدواج بیان کرده اند (باقیانی مقدم و همکاران، ۱۳۹۰). می توان گفت که بخش مهمی از "عدم آشنایی با فرد منطبق بر معیار" مربوط به مسئله ی نگرش طرفین به امر ازدواج است. نگرش یکی از عوامل اصلی و موثر در رفتار است و بر تمام عملکردهای شخص، گروه و اجتماع اثر دارد. شدت و ضعف نگرش ها در کیفیت رفتار و نتایج آن موثر است. نگرش ها در اصل حدفاصل ارزش ها و کنش های ما هستند. از دیدگاه محققان زیادی تغییر کنش ها مستلزم تغییر در نوع نگرش ها است (شعاع کاظمی، ۱۳۸۸). پس نگرش ها و انتظارات افراد نسبت به ازدواج و زندگی زناشویی نقش کلیدی در حل زنجیره ی مشکلات ازدواج دارد. نگرش های افراد میتواند سازنده یا مخرب باشد و این نگرشها میتواند در آنچه فرد میگوید نیز منعکس شود و از مولفه های اصلی در شروع یک رابطه و اداره یک زندگی هستند (امیدوار، ۱۳۸۶). در این رابطه در پژوهشی با عنوان بررسی عوامل موثر بر نگرش دانشجویان دانشگاه یزد نسبت به ازدواج که به وسیله ی پرسشنامه محقق ساخته و توسط جعفرپور (۱۳۹۰) انجام شده، نتایج نشان داد که نگرش به ازدواج با متغیرهایی مثل گرایش به کلیشه های جنسیتی، نظر والدین به ازدواج، نظر دوستان به ازدواج، جنسیت و میزان آشنا بودن با سایت های ازدواج موقت رابطه دارد. البته در پژوهش جعفر پور نگرش به ازدواج به صورت یک سازه کلی و در سطوح نگرش منفی یا مثبت سنجیده شده است و به عامل های احتمالی و اشباع کننده ی سازه ی "نگرش به ازدواج"^۲ توجهی نشده است. در مطالعه دیگری که توسط شیرنژاد (۱۳۸۳) با موضوع بررسی عوامل موثر بر نگرش دانشجویان نسبت به ازدواج و

۱. Seaman, Bent, & Unis

۲. Attitude to marriage

همسرگزینی انجام شد نتیجه گرفته شد که بین موفقیت یا شکست یکی از اعضا خانواده در ازدواج و نگرش به ازدواج رابطه وجود دارد. همچنین میان جنسیت و نگرش به ازدواج نیز رابطه معناداری وجود دارد. اما در این پژوهش نیز مقیاس نگرش به ازدواج استفاده شده فاقد عامل های مختلف بوده و صرفاً نگرش را در دو بعد مثبت و منفی اندازه می گیرد (شیرنژاد، ۱۳۸۳). درحیطه بررسی ویژگی های روانسنجی آزمونها و مقیاس های نگرش به ازدواج نیلفروشان و دیگران (۱۳۸۹) به بررسی ساختار عاملی و اعتبار و روایی مقیاس انتظار از ازدواج پرداختند. این مقیاس که ابزاری با ۴۰ گویه میباشد و انتظارات خوش بینانه و بدبینانه و واقع بینانه به ازدواج را نشان میدهد، در نتیجه این تحقیق آلفای کرونباخ /۸۸. را نشان داد که اعتبار خوب مقیاس را نشان داده است اما این مقیاس نیز علاوه بر اعتبار مناسب به دلیل نوع گویه های آن ابزاری مناسب جهت سنجش نگرش نیست. روزن و براتین^۱ با بررسی سایر مقیاس ها و پرسشنامه های مرتبط با نگرش به ازدواج بیان نموده اند که این مقیاس ها قادر به سنجش نگرش افراد مجرد نبوده و پایایی ضعیفی دارند (روزن و براتین، ۱۹۹۸). به همین دلیل هدف آنها از تهیه مقیاس نگرش به ازدواج تهیه ابزاری مناسب برای سنجش نگرش به ازدواج بود به طوری که گویه های آن طوری تدوین شود که بتوان از آن در هر دو گروه مجرد و متأهل استفاده کرد. از سویی دیگر در پژوهش های دیگر از ابزارهای محقق ساخته مختلفی جهت سنجش نگرش به ازدواج ویا نگرش به همسرگزینی استفاده شده است که با بررسی های انجام شده از نتایج این پژوهش ها با توجه به اینکه به ابعاد محدودی از نگرش به ازدواج پرداخته شده است، نیاز به ابزاری مناسب برای سنجش نگرش به ازدواج در این پژوهش احساس می شود. علاوه بر این در پژوهش های داخلی تاکنون از این مقیاس برای سنجش نگرش به ازدواج استفاده نکرده اند و ساختار عاملی و اعتبار و روایی آن مورد ارزیابی قرار نگرفته است و این موضوع نیز دلیلی دیگر برای انتخاب موضوع پژوهش حاضر است. با توجه به آنچه از ابزارهای سنجش پیش از ازدواج و

^۱. Rosen & Brateen

بررسی نگرش به ازدواج گفته شد، قابل درک است که وجود ابزاری استاندارد جهت سنجش نگرش افراد به ازدواج ضروریست. بدین ترتیب این پژوهش با هدف تعیین ویژگی های روان سنجی مقیاس نگرش به ازدواج در نمونه ای از زوجین ایرانی طرح ریزی شد.

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر ماهیت در دسته ی پژوهش های توصیفی-همبستگی و از نظر هدف در دسته ی تحقیقات کاربردی قرار می گیرد. جامعه آماری این پژوهش کلیه جوانان دختر و پسر در شرف ازدواج مراجعه کننده به دفاتر مشاوره ازدواج زیر نظر وزارت ورزش و جوانان می باشند. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران با جامعه آماری حدود ۷۱۲۰۰۰ نفر جوان مجرد مراجعه کننده به کلیه دفاتر مشاوره زیر نظر وزارت ورزش و جوانان (سالنامه مرکز آمار ایران، ۱۳۹۳)، تعداد ۳۸۴ نفر داده شد، که برای رفع خطاهای احتمالی در نمونه گیری نمونه ۴۰۰ نفری (۲۰۰ زوج) از میان جوانان دختر و پسر در شرف ازدواج (در مرحله نامزدی) مراجعه کننده به تمامی دفاتر مشاوره ازدواج زیر نظر وزارت ورزش و جوانان به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. که پس از توزیع و جمع آوری پرسشنامه ها تعداد پرسشنامه های قابل بررسی ۳۷۰ نفر (۱۸۵ زوج) بدست آمد.

برای آماده سازی مقیاس نگرش به ازدواج ابتدا مقیاس توسط یک نفر متخصص روانشناسی با مدرک دکتری به فارسی ترجمه شد. در گام بعدی ترجمه ی فارسی توسط یک کارشناس زبان انگلیسی مجدداً به فارسی برگردانده شد و این نسخه با نسخه ی اصلی مطابقت داده شد. سپس نسخه ی نهایی برای اجرا بر روی نمونه ی دانشجویی آماده شد. پس از آماده سازی و فرایند ترجمه معکوس مقیاس نگرش به ازدواج پرسش نامه های پژوهش به دفاتر مشاوره ازدواج مورد نظر تحویل و پس از تکمیل جمع آوری شدند.

ابزار پژوهش

پرسشنامه نگرش به ازدواج نگرش به ازدواج نگرش به ازدواج روزن و براتین (۱۹۹۸) ابزار گردآوری اطلاعات در این پژوهش است. این پرسشنامه توسط روزن و براتین در سال ۱۹۸۸ تدوین و از آن پس در پکیج ارزیابی RELATE مورد استفاده قرار گرفته است. این پرسشنامه شامل ۲۷ عبارت است که به صورت طیف لیکرت ۵ تایی از کاملاً موافق تا کاملاً مخالف تنظیم شده است و اجرای آن به صورت فردی می‌باشد. این مقیاس ابعاد نگرش‌های مثبت و منفی به ازدواج، ارزشها و ادراکات طرفین از زندگی ایده آل را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. روزن و براتین (۱۹۸۸) نتایج بررسی همسانی درونی پرسشنامه (آلفای کرونباخ) ۰/۸۴ را گزارش کرده‌اند و همچنین روایی سازه پرسشنامه نیز مورد بررسی قرار گرفته و در کل نتایج نشان دهنده اعتبار^۱ و روایی^۲ مناسب این پرسشنامه می‌باشد. برای گردآوری اطلاعات پس از ترجمه پرسشنامه به فارسی و تایید توسط چند تن از کارشناسان صاحب نظر توزیع و توسط نمونه مورد نظر در کلیه مراکز مشاوره ازدواج زیر نظر وزارت ورزش و جوانان پر شد و سپس تجزیه و تحلیل آماری انجام گرفت.

یافته‌ها

گیلفورد^۳ و فروچتر^۴ (۱۹۷۸) اظهار می‌دارند که از طریق همبسته نمودن عملکرد افراد در سوال‌ها با نمره‌ی کل، می‌توان اطلاعاتی در زمینه‌ی روایی سازه به دست آورد. برای تعیین روایی سازه از روش تحلیل عامل اکتشافی با روش تحلیل مولفه‌های اصلی با چرخش واریمکس استفاده شد. همچنین برای تعیین تعداد عامل‌های استخراجی نیز از روش تحلیل موازی استفاده شد (اوکانر^۵، ۲۰۰۰؛ همسو با روش تحلیل پینکاس و

---

۱. Reliability

۲. Validity

۳. Guilford

۴. Fruchter

۵. O'connor

همکاران^۱، ۲۰۰۹). و به منظور بررسی پایایی از روش آلفای کرونباخ و همچنین نتایج ترتیبی^۲ استفاده شد.

به منظور اجرای تحلیل عامل اکتشافی^۳ ابتدا پیش فرض های آن شامل کفایت حجم نمونه و عدم چندگانگی خطی بررسی شد. شاخص کایزر-مایر-اولکین برای کفایت حجم نمونه ۰,۶۷۴ و آماره ی خی دو آزمون بارتلت برای کرویت برابر با ۱۶۱۶,۴۷ ($df = 1326, p < 0/001$) به دست آمد که حکایت از برقراری مفروضه ها داشت. یکی از روش هایی که اخیرا به منظور مشخص کردن تعداد عامل های استخراجی بیشتر مورد توجه بوده است روش تحلیل موازی می باشد. تحلیل موازی با در نظر گرفتن نمونه هایی تصادفی (در این پژوهش ۵۰۰ نمونه ی تصادفی) از داده ها به منظور مقایسه ی نتایج، اثر خطای نمونه گیری را تعدیل می کند. بر این اساس به منظور تصمیم گیری برای تعداد عامل ها باید میانگین و صدک ۹۵ برای ارزش های ویژه ی داده های تصادفی با ارزش ویژه ی داده های واقعی مقایسه شود (لدسما و مورا^۴، ۲۰۰۷).

جدول ۱. تحلیل موازی با ۵۰۰ نمونه ی تصادفی برای تعیین تعداد عوامل استخراجی

سؤال	درصد واریانس	میانگین درصد واریانس	صدک ۹۵ ارزش ویژه ی
۱	۱۸,۱*	۷,۵	۸,۲
۲	۸,۹*	۷	۷,۶
۳	۸,۳*	۶,۷	۷,۲
۴	۷*	۶,۴	۶,۸
۵	۵,۷	۶,۱	۶,۵

جدول ۱ نتایج تحلیل موازی داده های پژوهش را نشان می دهد. بر این اساس و با توجه به مقایسه ی درصد واریانس داده های تصادفی و داده های واقعی پژوهش و با توجه به اینکه نسخه ی اصلی مقیاس روزن و براتین (۱۹۹۸) نیز از ۴ عامل اشباع شده

^۱. Pincus, Ansell, Pimentel, Cain, Wright, & Levy

^۲. Ordinal theta

^۳. Exploratory factor analysis

^۴. Ledesma, & Valero-Mora

است، دستور استخراج ۴ عامل در نرم افزار انتخاب شد. پس از بررسی میزان اشتراکات سوالات، ۳ سوال شماره ی ۱۲، ۱۷ و ۲۵ به خاطر اشتراک بسیار کم از تحلیل حذف شدند (۰،۰۸۶، ۰،۰۸۷، ۰،۱۱۹). پس از حذف سوالات بار دیگر تحلیل بر روی ۲۴ سوال باقی مانده اجرا شد.

جدول ۲: شاخص های آماری اولیه و چرخش یافته با استفاده از روش تحلیل مؤلفه های نگرش به

ازدواج

مؤلفه ها	ارزش ویژه اولیه		مجموع مجذور بارهای عاملی چرخش یافته		
	کل	درصد	درصد	کل	درصد تراکمی
۱	۴،۰۵	۱۳،۹۷	۳،۱۲	۱۰،۷۷	۱۰،۷۷
۲	۲،۵۲	۸،۶۸	۲،۹۱	۱۰،۰۲	۲۰،۸۰
۳	۲،۳۶	۸،۱۳	۲،۶۳	۹،۰۹	۲۹،۸۹
۴	۲،۰۵	۷،۰۶	۲،۳۱	۷،۹۶	۳۷،۸۶
۵	۱،۶۸	۵،۸۱			۴۳،۶۷

بر اساس جدول ۲، عامل اول ۱۰،۷٪ از واریانس، عامل دوم ۱۰،۰۲٪ از واریانس، عامل سوم ۹،۰۹٪ از واریانس و عامل چهارم نیز ۷،۹۷٪ از واریانس و چهار عامل با یکدیگر ۳۷،۸۶٪ از واریانس کل را تبیین می کنند.

جدول ۳: ماتریس شاخص های عاملی بعد از چرخش واریمکس نگرش به ازدواج

سوال	عامل اول	عامل دوم	عامل سوم	عامل چهارم
۲	۰،۷۶۶			
۸	۰،۵۸۱			
۳	۰،۵۶۲			
۱۴	۰،۵۳۱			

۰۵۱۸	۹
۰۶۰۳	۲۲
۰۵۲۱	۲۶
۰۸۶۰	۱۸
۰۵۷۳	۲۳
۰۵۷۳	۱۵
۰۵۸۱	۶
۰۶۱۲	۱۳
۰۵۰۴	۱۹
۰۷۵۸	۴
۰۶۹۳	۵
۰۴۴۳	۱۱
۰۴۴۳	۱۶
۰۴۱۱	۲۰
۰۰۸۱	۱
۰۷۱۰	۷
۰۶۸۸	۱۰
۰۴۶۰	۲۱
۰۳۶۷	۲۴
۰،۳۵	۲۷

جدول ۳ سوالات و بار عاملی مربوط به آن را بر روی عامل مورد نظر نشان میدهد. بر این اساس عامل اول از ۷ سوال و عامل دوم و چهارم نیز هر کدام از ۶ سوال و عامل سوم از ۵ سوال تشکیل شده است.

به منظور برآورد پایایی پرسشنامه از شاخصه ی آلفای کرونباخ که برای هر مجموعه سوال می توان آن را بعد از تنها یک بار اجرای فرم محاسبه کرد، استفاده شد. در این

روش همابهنگی درونی آزمون یعنی میزان همابهنگی همه سؤال‌ها از طریق فرمول ضریب آلفای کرونباخ محاسبه می‌شود.

جدول ۴. شاخص آلفای کرونباخ و تنای ترتیبی به منظور بررسی پایایی مقیاس نگرش ازدواج

تتای ترتیبی	آلفای کرونباخ	تعداد سوال	
۰,۶۸	۰,۶۳	۷	عامل اول
۰,۶۵	۰,۶۰	۶	عامل دوم
۰,۵۸	۰,۵۲	۵	عامل سوم
۰,۵۴	۰,۵۵	۶	عامل چهارم
۰,۸۰	۰,۷۵	۲۴	نمره کل

بر اساس جدول بالا مقدار شاخص آلفای کرونباخ برای نمره کل پرسشنامه ۰,۷۵ می‌باشد و برای زیرمقیاس‌ها هم بین ۰,۶۳ و ۰,۵۲. شاخص دیگری که امروزه برای بررسی پایایی توجه بیشتری را برانگیخته است، تنای ترتیبی است. میزان شاخص تنای ترتیبی برای نمره کل مقیاس ۰,۸۰ و برای زیرمقیاس‌ها بین ۰,۵ تا ۰,۶۸ می‌باشد.

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف بررسی ویژگی های روانسنجی از جمله پایایی و روایی مقیاس نگرش به ازدواج روزن و براتین (۱۹۹۸) در بین نمونه ای از جوانان در شرف ازدواج مراجعه کننده به مراکز مشاوره ی ازدواج تحت نظر وزارت ورزش و جوانان شهر تهران انجام شد. پس از اجرای پرسشنامه نگرش به ازدواج بر روی ۴۰۰ نفر، داده های ۳۷۰ نفری که صحیح بود مورد تجزیه و تحلیل آماری قرار گرفت. در مرحله بعدی برای پاسخ به این سؤال که آیا ابزار مورد پژوهش از اعتبار کافی برخوردار است؟ از روش آلفای کرونباخ و همچنین محاسبه ی آماره ی تنای ترتیبی که اخیرا مدنظر صاحبان امر بوده است استفاده شد. در این روش ها همابهنگی درونی آزمون یعنی میزان همابهنگی همه سؤال ها محاسبه می‌شود. طبق محاسبات انجام شده گویه ی ۲۳ پرسشنامه بیشترین

همبستگی (۰,۴۵) را با نمره ی کل داشت که نشان دهنده ی بیشترین واریانس این پرسشنامه بود، و سوالات ۱۲، ۱۷ و ۲۵ پرسشنامه کمترین میزان اشتراک را داشتند این سوال پس از بازنگری و همچنین تحلیل تصویر^۱ حذف شدند. ضریب پایایی پرسشنامه با استفاده از شاخص آلفای کرونباخ ۰,۷۵ به دست آمده که حاکی از قابل قبول بودن اعتبار پرسشنامه بوده است. همچنین میزان ضریب تنای ترتیبی برای آزمون ۲۴ سوالی ۰,۸ به دست آمد. تنای ترتیبی شاخصی است که به نظر می رسد برای داده های حاصل از مقیاس های لیکرتی که با اقماض فاصله ای در نظر گرفته می شوند مناسب تر باشد. مقدار این شاخص نیز بیانگر اعتبار قابل قبول ابزار حاضر می باشد. همچنین مقدار ضریب آلفای کرونباخ محاسبه شده برای زیر مقیاس های نگرش به ارتباطات بین فردی، نگرش به تعهد و فرزندآوری، نگرش به روابط جنسی و نگرش به اصل ازدواج به ترتیب ۰,۶۳، ۰,۶۰، ۰,۵۲ و ۰,۵۵ می باشد. که نشان می دهد عامل سوم و چهارم از ثبات کمتری برخوردار می باشد. در پژوهش روزن و براتین (۱۹۹۸) مقدار ضریب پایایی برای کل آزمون ۰,۸۲ و برای زیر مقیاس ها به ترتیب ۰,۷۵، ۰,۶۷، ۰,۶۳ و ۰,۵۴ گزارش شده است. یافته های پژوهش حاضر با نتایج پژوهش روزن و براتین همسوست چرا که آن ها نیز عامل سوم و چهارم را دارای پایایی کمتری گزارش داده اند. والریان و براون نیز در پژوهش هایی مقدار ضریب پایایی این آزمون را ۰,۸۴ و ۰,۸۲ گزارش کرده اند. همچنین یافته های حاضر با نتایج پژوهش نیلفروشان، نویدیان و عابدی (۱۳۹۲) که به بررسی ویژگی های روانسنجی پرسش نامه ی نگرش به ازدواج روزن و براتین (۲۳) در نمونه ای از دانشجویان اصفهانی پرداختند همسو است. در پژوهش آنان مقدار ضریب آلفا برای کل ابزار ۰,۷۷ گزارش شده است. با توجه به این که در پژوهش های قبلی انجام شده مقدار ضریب آلفا برای مقیاس حاضر بین ۰,۷ تا ۰,۹۰ گزارش شده و مقدار آلفای کرونباخ و ضریب تنای ترتیبی برای پژوهش حاضر نزدیک به همین مقدار است می توان گفت که ابزار حاضر از پایایی کافی برخوردار است.

^۱. Image factoring

برای بررسی روایی سازه و پاسخ به این سؤال که «پرسشنامه نگرش به ازدواج از چند عامل اشباع شده است؟» از روش تحلیل مؤلفه های اصلی (pc) استفاده شد. با استفاده از تحلیل عاملی و چرخش متعامد (واریماکس)، ۴ عامل (با تحلیل پارالل) استخراج شد، که این ۴ عامل ۳۷/۸۶ درصد کل واریانس و سهم عامل یکم با ارزش ویژه ۳/۱۲، ۱۰/۷۷ درصد از واریانس مشترک بین مواد پرسشنامه را تبیین کرد. قبل از اجرای تحلیل عاملی کفایت نمونه برداری با استفاده از آماره ی KMO و نیز رد فرض صفر مبتنی بر درست بودن ماتریس همسانی در جامعه به وسیله آزمون کرویت بارتلت، به اثبات رسید که اجرای تحلیل عاملی تبیین پذیر است. ماتریس عاملی نشان داد عامل نخست دارای بیشترین بارعاملی و سهم آن نیز از سایر عامل ها بیشتر است. نتایج تحلیل عاملی مشخص کرد، این مقیاس از ۴ عامل اشباع شده است. به منظور ساده سازی عوامل استخراجی از چرخش متعامد به شیوه واریماکس استفاده شد. از یافته های پژوهش که بر پایه طرح نمونه برداری و از آزمون های آماری مبتنی بر تحلیل عاملی و روش تحلیل مؤلفه های اصلی است نتایج ذیل حاصل شد.

عامل اول با هفت سوال همبستگی قوی دارد و "نگرش به ارتباطات بین فردی" نام گذاری شد. در زندگی زناشویی بسیاری از مشکلات به خاطر ناتوانی طرفین در درک و مفهوم محتواهای یکدیگر است. نتایج یک متا آنالیز نشان می دهد که که درصدی بالایی از مردان و زنان در شرف طلاق گزارش کرده اند که ضعف در درک و فهم طرف مقابل و از طرف دیگر ابهام نسبی نقش ها در رابطه با همسر منجر به شکل گیری عقده ها و تعاض هایی می شود که با ادامه یافتن آن نسبت به طرف مقابل دلزده می شوند (بارل، آلن، گایل و پریس^۱، ۲۰۱۴).

عامل دوم با ۶ سوال همبستگی قوی دارد و "نگرش به تعهد و فرزند آوری" نامگذاری شد. از نظر استرنبرگ تعهد یکی از سه ضلع مثلث عشق است. تعهد فرق بین

^۱. Burrell, Allen, Gayle & Preiss

ازدواج با بسیاری از طیف رابطه های مشابه است. از طرفی دیگر تولد فرزند هم به نوبه ی خود موجب افزایش تعهد می شود (سیمپسون^۱، ۲۰۰۷).

عامل سوم با ۵ سوال همبستگی قوی دارد و "نگرش به روابط جنسی" نامگذاری شد. هیجانانگ جنسی بخشی بزرگی از انگیزه ی شروع و تداوم یک رابطه ی عاشقانه را تأمین میکند. امروزه و با گستردگی و تنوع رفتارهای جنسی پرخطر و همچنین اختلال های خاص و نوظهور از یک سو و نیاز به برطرف کردن این نیاز از سوی دیگر باعث اهمیت آگاهی و نگرش مناسب به این حیطة تبیین می شود.

عامل چهارم نیز با شش سوال همبستگی دارد و نگرش به امر ازدواج را میسنجد. موفقیت در ازدواج به عنوان مهم ترین تصمیمی که یک فرد در طول زندگی می گیرد در ابتدای امر نیازمند استفاده از توانایی های شناختی و فراشناختی هست. فرد باید هدف خود از ازدواج و دیدگاه نسبت به این امر را برای خود مشخص کند. این حیطة به خصوص دستخوش شرایط خاص فرهنگی نیز می باشد (کارین قم، تورنتو^۲، ۲۰۰۶).

همانطور که گفته شد پرسشنامه ی حاضر در نمونه ی ایرانی نیز همسو با کار روزن و براتین (۱۹۸۸) (چه از نظر تعداد عوامل استخراجی و چه از نظر سوالات هر عامل) دارای روایی و پایایی مناسبی می باشد. به طور کلی نتایج پژوهش حاضر نشان داد که پرسشنامه ی نگرش به ازدواج روزن و براتین (۱۹۹۸) دارای خصوصیات روانسنجی قابل قبولی است و محققان می توانند از آن برای سنجش نگرش به ازدواج به عنوان ابزاری استاندارد بهره ببرند. البته باید توجه داشت که نمونه ی پژوهش حاضر جوانان در شرف ازدواج ساکن تهران بوده اند و تعمیم نتایج آن به سایر نقاط باید با احتیاط صورت گیرد. ضریب اعتبار بدست آمده در این پژوهش با استفاده از روش آلفای کرونباخ بوده، که تنها نشان

۱. Simpson

۲. Cunningham, & Thornton

دهنده هماهنگی درونی مجموعه سؤال های مقیاس است و مفاهیمی مانند پایایی، پیشینی پذیری^۱، تکرارپذیری^۲ و بازپدیدآوری را دربرنمیگیرد. پیشنهاد میشود.

منابع

- امیدوار، ب. (۱۳۸۶). تاثیرات آموزش پیش از ازدواج بر انتظارات و نگرش دانشجویان شیراز. مجله پژوهشی خانواده. شماره ۵، ۲۳۱-۴۶.
- باقیانی مقدم، محمدحسین. بروجنی، داریوش. میرزایی علویجه، مهدی. شهبازی، حسن. (۱۳۹۰). بررسی نگرش جوانان در شرف ازدواج در رابطه با شناخت همسر آینده و زندگی مشترک در شهرستان بروجن. مجله تحقیقات نظام سلامت. سال هفتم. شماره ۶.
- باقیانی مقدم، محمدحسین. وکیلی، محمود. پیرزاده، آسیه. دهقانی، محبوبه. (۱۳۸۶). بررسی تأثیر آموزش بر آگاهی نگرش و عملکرد دانش آموزان دختر مقطع راهنمایی در مورد مصرف شیر و لبنیات. دانش و تندرستی. شماره ۴. صص ۴۵-۴۰.
- جعفرپور، ابوالفضل. (۱۳۹۰). بررسی عوامل موثر بر نگرش دانشجویان دانشگاه یزد نسبت به ازدواج موقت. پایان نامه کارشناسی ارشد علوم اجتماعی دانشگاه علامه طباطبایی.
- شعاع کاظمی. مهرانگیز، جعفری هرندی. مرضیه. (۱۳۸۸). بررسی مقایسه ای نگرش دانشجویان مجرد و متأهل نسبت به ازدواج از دیدگاه واقعیت درمانی گلاسر، فصلنامه ی پژوهش اجتماعی، سال دوم، شماره چهارم، پاییز ۱۳۸۸.
- شیر نژاد، حسین علی. (۱۳۸۳). بررسی عوامل موثر بر نگرش دانشجویان نسبت به ازدواج و همسرگزینی. پایان نامه مقطع کارشناسی ارشد. دانشگاه علامه طباطبایی تهران.
- مرکز آمار ایران. (۱۳۹۳). سالنامه آماری ایران.
- نوابی نژاد، شکوه. (۱۳۸۵) مشاوره ازدواج و خانواده درمانی. تهران: انجمن اولیا و مربیان.
- نیل فروشان، پریسا. نویدیان، علی. عابدی، احمد. (۱۳۹۲). بررسی ویژگی های روانسنجی مقیاس نگرش به ازدواج. نشریه روان پرستاری. دوره ۱. شماره ۴۷، ۱-۳۵.

^۱ Predictability

^۲ repeatability

- Braaten, E. B., & Rosén, L. A. (۱۹۹۸). Development and validation of the Marital Attitude Scale. *Journal of Divorce & Remarriage*, ۲۹(۳-۴), ۸۳-۹۱.
- Burrell, N. A., Allen, M., Gayle, B. M., & Preiss, R. W. (۲۰۱۴). Managing interpersonal conflict: Advances through meta-analysis. Routledge.
- Cunningham, M., & Thornton, A. (۲۰۰۶). The influence of parents' marital quality on adult children's attitudes toward marriage and its alternatives: Main and moderating effects. *Demography*, ۴۳(۴), ۶۵۹-۶۷۲.
- Guilford, J. P., & Fruchter, B. (۱۹۷۸). *Fundamental statistics in psychology and education*. New York: McGraw-Hill.
- Ledesma, R. D., & Valero-Mora, P. (۲۰۰۷). Determining the number of factors to retain in EFA: An easy-to-use computer program for carrying out parallel analysis. *Practical assessment, research & evaluation*, ۱۲(۲), ۱-۱۱.
- O'Connor, B. P. (۲۰۰۰). SPSS and SAS programs for determining the number of components using parallel analysis and Velicer's MAP test. *Behavior research methods, instruments, & computers*, ۳۲(۳), ۳۹۶-۴۰۲.
- Pincus, A. L., Ansell, E. B., Pimentel, C. A., Cain, N. M., Wright, A. G., & Levy, K. N. (۲۰۰۹). Initial construction and validation of the Pathological Narcissism Inventory. *Psychological assessment*, ۲۱(۳), ۳۶۵.
- Seaman, C., Bent, R., & Unis, A. (۲۰۱۶). Family entrepreneurship culture, entrepreneurial intent, futures and foresight in Scottish Pakistani communities. *Futures*, ۷۵, ۸۳-۹۱.
- Simpson, A. (۲۰۰۷). The environment-Energy security nexus: Critical analysis of an energy 'love triangle' in Southeast Asia. *Third World Quarterly*, ۲۸(۳), ۵۳۹-۵۵۴.
- Tsai, J. W. (۲۰۱۶). Family Matters. *JAMA pediatrics*.

شرویشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی